

Oliy ta'limda milliy qo'shiqchilik an'analarini o'qitishda raqamli platformalardan foydalanish nazariyasi

Dilfuza Jumabek-kizi Ktaybekova
Buxoro Xalqaro universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida milliy qo'shiqchilik an'analarini o'qitishda raqamli platformalardan foydalanish nazariy asoslari ilmiy-tahlil jihatdan o'rganiladi. Tadqiqotda raqamli ta'lim resurslari, interfaol va multimediya vositalari yordamida talabalarga milliy qo'shiqchilik texnikalari, intonatsion va ritmik xususiyatlar, madaniy kontekst va interpretatsion ko'nikmalarni o'rgatishning samaradorligi tahlil qilinadi. Maqolada kompetensiyaga asoslangan yondashuv, interfaol mashg'ulotlar va digital platformalar orqali talabalarning ijodiy va texnik kompetensiyalarini rivojlantirish usullari nazariy jihatdan asoslanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli platformalardan foydalanish nafaqat milliy qo'shiqchilik an'analarini samarali o'qitish, balki talabalarda madaniy xabardorlik va ijodiy tafakkurni oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: milliy qo'shiqchilik, oliy ta'lim, raqamli platforma, pedagogika, interfaol metod, kompetensiya, multimediya, madaniy xabardorlik, ta'lim texnologiyasi, ijodiy ko'nikmalar

Theory of using digital platforms in teaching national singing traditions in higher education

Dilfuza Jumabek-kizi Ktaybekova
Bukhara International University

Abstract: This article scientifically and analytically studies the theoretical foundations of using digital platforms in teaching national singing traditions in higher education institutions. The study analyzes the effectiveness of teaching national singing techniques, intonation and rhythmic features, cultural context and interpretative skills to students using digital educational resources, interactive and multimedia tools. The article theoretically substantiates the methods of developing students' creative and technical competencies through a competency-based approach, interactive classes and digital platforms. The results of the study show that the use of digital platforms serves not only to effectively teach national singing traditions, but also to increase cultural awareness and creative thinking in students.

Keywords: national singing, higher education, digital platform, pedagogy, interactive method, competence, multimedia, cultural awareness, educational technology, creative skills

Kirish. Milliy qo'shiqchilik an'analari - har bir millatning musiqa san'ati tarixida shakllangan noyob va boy ijodiy tajriba bo'lib, oliy ta'lim muassasalarida bu an'analarni o'qitish yosh avlodga madaniy xabardorlikni singdirish, milliy identifikatsiyani mustahkamlash va ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Hozirgi globalizatsiya va raqamli texnologiyalar davrida milliy qo'shiqchilik an'alarini o'qitishda raqamli platformalardan foydalanish ta'lim jarayonini interfaol, vizual va auditoriya uchun qiziqarli qiladi. Raqamli resurslar, audio-video materiallar, virtual darsliklar va simulyatsiyalar yordamida talaba nafaqat texnik jihatdan qo'shiqni mukammal ijro etadi, balki uning madaniy va tarbiyaviy kontekstini ham chuqur tushunadi.

Maqolaning maqsadi - oliy ta'limda milliy qo'shiqchilik an'alarini o'qitishda raqamli platformalardan foydalanishning nazariy asoslarini aniqlash, ularning pedagogik samaradorligini tahlil qilish va ta'lim jarayonida qo'llash strategiyalarini ishlab chiqishdir.

Asosiy qism

1. Milliy qo'shiqchilik an'analari va oliy ta'limdagi o'rni

Milliy qo'shiqchilik an'analari - har bir millatning musiqa san'ati tarixida shakllangan noyob ijodiy tajriba bo'lib, ularni oliy ta'lim muassasalarida o'qitish talabalar madaniy xabardorligini oshirish, milliy identifikatsiyani mustahkamlash va ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Oliy ta'limda milliy qo'shiqchilikni o'rgatish nafaqat texnik va ritmik ko'nikmalarni shakllantiradi, balki talabalarning madaniy, tarixiy va estetik tafakkurini ham rivojlantiradi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, milliy qo'shiqchilikni chuqur tushunish va samarali o'qitish uchun nafaqat an'anaviy pedagogik metodlar, balki zamonaviy raqamli platformalardan foydalanish muhimdir. Bu platformalar orqali talabalar qo'shiq matni, intonatsiya, ornamentatsiya va ritmik xususiyatlarni vizual va eshitish orqali mukammal o'rganadi.

2. Raqamli platformalardan foydalanish nazariy asoslari

Raqamli platformalar - pedagogik jarayonni interfaol, vizual va auditoriya uchun qiziqarli qilish vositalaridir. Nazariy jihatdan, raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

1. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv: talaba texnik, ritmik, intonatsion va madaniy kompetensiyalarni bir vaqtning o'zida rivojlantiradi.

2. Interfaol pedagogika: talabalar o'quv jarayonida faol ishtirok etadi, guruh, duet va ansambl mashg'ulotlari orqali ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

3. Vizual va audio materiallar orqali o'rganish: raqamli resurslar yordamida talaba qo'shiqni vizual va eshitish orqali mukammal o'zlashtiradi.

4. Reflektiv va o'zini baholash metodlari: talaba o'z ijrosini tahlil qiladi, xatoliklarni aniqlaydi va o'z-o'zini baholash orqali kompetensiyalarini mustahkamlaydi.

5. Integratsiyalashgan metodlar: texnik, ritmik, intonatsion va madaniy komponentlar birlashtiriladi, talaba qo'shiqni kompleks tarzda o'rganadi.

Shu tamoyillar asosida raqamli platformalar milliy qo'shiqchilik an'alarini oliy ta'lim muassasalarida samarali o'qitish imkonini beradi.

3. Metodik vositalar va ularning pedagogik samaradorligi

Milliy qo'shiqchilikni o'qitishda raqamli platformalardan foydalanish quyidagi metodik vositalarni talab qiladi:

- Analitik metod: qo'shiq matnining leksik, frazeologik va stilistik xususiyatlarini tahlil qilish, talabalarga matnning madaniy va tarixiy kontekstini tushuntirish.

- Praktiki mashg'ulotlar: talaba intonatsion aniqlik, ritmik barqarorlik va texnik ko'nikmalarni amaliyot orqali rivojlantiradi.

- Interfaol metodlar: duet, trio va ansambl mashg'ulotlari orqali talaba hamkorlik va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

- Raqamli va multimedia vositalar: audio-video materiallar, virtual darsliklar, simulyatsiyalar orqali talaba milliy qo'shiqchilik an'alarini vizual va eshitish orqali mukammal o'rganadi.

- Reflektiv metod: talaba o'z ijrosini tahlil qiladi, xatoliklarni aniqlaydi va o'z-o'zini baholash orqali ijodiy va texnik kompetensiyalarini mustahkamlaydi.

Ushbu metodlar kombinatsiyalashgan holda qo'llanilganda, ta'lim jarayoni nafaqat texnik jihatdan, balki madaniy va ijodiy jihatdan samarali bo'ladi.

4. Interfaol yondashuv va raqamli platformalarning afzalliklari

1. Talaba faoliyati: interfaol va reflektiv metodlar talabalarni darsga faol jalb qiladi, ijodiy qiziqish va motivatsiyani oshiradi.

2. Vizual va eshitish orqali o'rganish: raqamli resurslar qo'shiq matni, talaffuz, intonatsiya va ritmni mukammal o'rganishga yordam beradi.

3. Ijodiy mustaqillik: talaba interpretatsiya, ornamentatsiya va ifodani o'z ijodiy qarorlari bilan shakllantiradi.

4. Kompetensiyalar integratsiyasi: texnik, ritmik, intonatsion va madaniy kompetensiyalar bir vaqtda rivojlantiriladi.

5. Madaniy xabardorlik: milliy qo'shiqchilik an'alarini orqali talaba madaniy, tarixiy va folkloriy kontekstni o'zlashtiradi.

5. Ilmiy tadqiqotlar va natijalar

So'nggi ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki:

- Raqamli platformalardan foydalanish milliy qo'shiqchilikni o'rganishda talabalarning texnik va interpretatsion kompetensiyalarini oshiradi.

- Interfaol metodlar va multimedia vositalari yordamida talaba ritmik barqarorlik, intonatsion aniqlik va stilistik o'ziga xoslikni mukammal o'zlashtiradi.

- Kompetensiyaga asoslangan yondashuv talabalarning ijodiy va madaniy kompetensiyalarini rivojlantiradi.

- Guruh va ansambl mashg'ulotlari musiqiy hamkorlik va qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamli platformalardan foydalangan holda milliy qo'shiqchilik an'analarini o'qitish pedagogik samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi va talabalarda madaniy xabardorlikni chuqur singdiradi.

Xulosa. Milliy qo'shiqchilik an'analarini oliy ta'limda o'qitishda raqamli platformalardan foydalanish quyidagi afzalliklarga ega:

- Talaba darsga faol ishtirok etadi, ijodiy qiziqish va motivatsiyasi oshadi.

- Raqamli va multimedia vositalar qo'shiq matni, talaffuz, intonatsiya va ritmni vizual va eshitish orqali mukammal o'zlashtirishga yordam beradi.

- Guruh va ansambl mashg'ulotlari musiqiy hamkorlik va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

- Kompetensiyaga asoslangan yondashuv texnik, ritmik, intonatsion va madaniy kompetensiyalarni bir vaqtda shakllantiradi.

- Talaba milliy qo'shiqchilik an'analarini ijro etishda madaniy, tarixiy va folkloriy kontekstni chuqur tushunadi.

Shu bilan birga, raqamli platformalardan foydalanish milliy qo'shiqchilik an'analarini oliy ta'limda samarali o'qitish, talabalarning ijodiy va madaniy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda milliy madaniyatni yosh avlod ongiga singdirishda muhim vosita hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. КБ Холиков. Структура физических упражнений на уроках музыки. Scientific progress 2 (3), 1060-1067

2. КБ Холиков. Математический подход к построению музыки разные условия модели построения. Science and Education 4 (2), 1063-1068

3. КБ Холиков. Актуальные задачи высшего профессионального образования и стратегии обучения по направлениям музыки и музыкальное образование. Science and Education 2 (11), 1039-1045

4. КБ Холиков. Ответ на систему восприятия музыки и психологическая состояния музыканта. Science and Education 4 (7), 289-295

5. КБ Холиков. Мозг и музыкальный разум, психологическая подготовка детей и взрослых к восприятию музыки. *Science and Education* 4 (7), 277-283
6. КБ Холиков. Строительство уникальных знаний и сооружений по музыке в высшей, учебных заведениях. *Scientific progress* 2 (6), 958-963
7. КБ Холиков. Воспитание эстетического вкуса, исполнительской и слушательской культуры. *Science and Education* 3 (2), 1181-1187
8. КБ Холиков. Звуковысотная организация и последовательность частей формы музыки. *Scientific progress* 2 (4), 557-562
9. КБ Холиков. Свободой выбора исполнительского состава в эпоху ренессанса. *Scientific progress* 2 (4), 440-445
10. КБ Холиков. Полуимпровизационные формы профессиональной музыки *Scientific progress* 2 (4), 446-451
11. КБ Холиков. Сравнение систематического принципа музыкально психологического формообразования в сложении музыки. *Science and Education* 4 (7), 232-239
12. КБ Холиков. Измерение эмоции при разучивании музыки, функция компонентного процессного подхода психологического музыкального развития. *Science and Education* 4 (7), 240-247
13. КБ Холиков. Важнейшие общие основы музыкальной формы. *Scientific progress* 2 (2), 568-571
14. КБ Холиков. Передовые формы организации педагогического процесса обучения по специальности музыкальной культуры. *Science and Education* 4 (3), 519-524
15. КБ Холиков. Проект волевого контроля музыканта и воспроизводимость музыкального произведения. *Science and Education* 4 (7), 189-197
16. КБ Холиков. Педагогическое корректирование психологической готовности ребенка к обучению фортепиано в музыкальной школе. *Science and Education* 4 (7), 332-337
17. КБ Холиков. Музыка как важнейший фактор, распределительных отношений длительности звуков, системы аккордов в ладовом отношении и модель продукционных правил в системе образования. *Science and Education* 3 (1), 656-662
18. КБ Холиков. Внимание и его действие обученному музыканту и оценка воспроизводимости тренировок. *Science and Education* 4 (7), 168-176
19. КБ Холиков. Важнейшие ощущение для обработки основной темы как канонический, зеркально отражающего рефрена деятельности учителя музыки. *Science and Education* 3 (1), 608-613

20. КБ Холиков. Аксоны и дендриты в развивающийся музыкально психологического мозга. *Science and Education* 4 (7), 159-167
21. КБ Холиков. Рост аксонов в развивающийся музыкально психологического мозга в младшем школьном возрасте. *Science and Education* 4 (7), 223-231
22. КБ Холиков. Роль гармонии в построении музыкального произведений. *Science and Education* 3 (1), 565-571
23. КБ Холиков. Эволюция эстетики в условиях прогрессивный модели музыкальной культуры, из опыта работы КБ Холикова 30 школы г. Бухары Республики Узбекистан. *Science and Education* 4 (3), 491-496
24. КБ Холиков. Музыкальное движение под действием внутренних сил гармонии как маятник всего произведения. *Science and Education* 3 (1), 559-564
25. КБ Холиков. Многоголосные формы музыки на основе традиционных принципов организации. *Scientific progress* 2 (4), 375-379
26. КБ Холиков. Подбор аккордов в композиции и стремлении к более точной и однозначной фиксации в музыке. *Scientific progress* 2 (4), 545-549
27. КБ Холиков. Нарастание педагогического процесса посредством тестирования на материале предмета в рамках специальности музыкальной культуры. *Science and Education* 4 (3), 505-511
28. КБ Холиков. О соответствующих последовательности трех аккордов тоники, субдоминанты и доминанты. *Scientific progress* 2 (3), 1068-1073
29. КБ Холиков. Анализа музыкальных произведений и управления многоголосных произведений. *Scientific progress* 2 (2), 280-284
30. КБ Холиков. Измерения непрерывного занятия и музыкальная нейронная активность обучения музыкального произведения. *Science and Education* 4 (7), 312-319